

ZOMBOR és VIDEKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség: Csllás Benő-utca 94. szám.
Kiadóhivatal: Oblát Károly könyvnyomdája.

Felolós szerkesztő:
Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Mecseitnek minden vasárnap és csütörtökön.

Az iskolai nevelés.

Magyarország iskoláiban újra kezdetét vette az emefejlesztés és léleknevelés komoly munkája. A tanár urak hónapi pihenés után beültek katedráikba, ahonnan a tudás igéi hangzanak el.

Az a hely, ahonnan a professor urak az ifju nemzedék szívébe plántálják a tudományok iránti nemes hevületet, szent. Olyan az, mint a templom oltárköve, amelyben meghaljk a hívő térde. Tisztelet a katedrának! Onnan nyertük mi is, az apáink is a tudást, az eszméket s onnan a gyermekeink is.

Szent és jelentős hely tehát. Szeretnők körülbástyázni jerikói fallal, amelyen csak a hódolat kürtszava vegyen erőt, de megtörjék rajta minden gáncs. Ha vajjon lehet ez!

Az tanár urakon mulik. Most, hogy kezdődik az iskolai év, készséggel mondunk el egynéhány igazságot, amelyeknek ereje tán felhat a katedráig.

A iskolai nevelésnek, mint minden nevelésnek, egyáltalán termő földje a szeretet. Ebben kell gyökeret vernie a lélekfejlesztő munkának, a tanításnak, az elme képzésének. A tanár urak a szeretet igéivel táplálják a maguk lelkét s így hirdessék a tudás igéit. Egyszerű

szóval: a tanár ferközzék a tanítvány szívéhez és arra hason első sorban.

A pedagógiai nevelésnek egy nagy hiányát hánytorgatják fel manap nagy előszeretettel. Azt mondják, hogy a professor urak a tanításukba bizonyos egyetemi, akadémiai rendszert vittek bele. Ugy kell azt érteni, hogy a tanárok az iskolatermet auditoriumoknak tekintik s a tanítványokat hallgatónak. Ez aztán magával hozza azt, hogy a tanulók értelmi fokozatával nem sokat törődnek s a maguk kiszabott tanítás idejének kitöltésével, úgy hiszik, megfeleltek hivatásuknak.

Ha igaz ez a vád és részben igaznak kell lennie, akkor bizony ez nagy fogyatékoságát jelenti az iskolai nevelésnek. A fiatal vesszőt, uraim, nyesegetni kell, hogy beoltható legyen és vajmi rossz gazda az, aki egy felőrt ágat beledug a földbe és azt várja, hogy az mindjárt virágozzék is és lombokat hajtson.

A fejletlen lélek szeretet nélkül üres marad, az ifjanti szív lehervad. Mikor a tanár katedrára lép, öltse magára a szeretet köntösét és akkor szavait úgy hallgatják, mint a világosságot árasztó kijelentést.

Nehéz, fárasztó hivatás a professor

uraké. Amivel megküzdének, az a tudatlanság, a sötétég, az együgyű homály. És tessék elképzelni: e sötétséget, e homályt, mint zavarják a tudás, az ismeretek éles, megvilágított konturjai. Ez árny és fényhatásokra bizony támad a fejletlen ifju lélekben és hogy ebből a zavarból kimeneküljön, ahhoz szükségeltetik jókora sok gondviselő szeretet s ha hiányzik e szeretet, a tudás bántó világossága az ifjonti lélek homályában elvegyülve valami olyas gyötrelmes zavart ébreszt, hogy nyomában támad a tudás és a tudományok gyűlölete.

Arról van szó tehát újra és újra, hogy a tanár urak telve szeretettel a hivatásuk iránt, szeretettel fejlessék az ifjonti elméket. Csak ez lehet a pedagógiai nevelésnek alapja, mert különben veszendő az idő, amit a lélekfejlesztés munkájára ráparazolnak.

Arról is szól a vád, hogy a professor urak, maguk is áhítva a tudást, annyira a saját tudásvágyuknak élnek, hogy nem jut idő a más hivatásuk betöltésére.

Nos, uraim, ez a vád ítélet nélkül is nagyon elmarasztaló. Mert higgyék el, nem az a jó tanár, akinek tudása felér az egyetemi professzoréval, hanem,

„A ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA.

Őszi dal.

Elhervadt a virág, kődös immár a lég,
Elhervadt a szívem is csak egyszer szeretett
Hullnak a falombok, lassan le-leesnek.
Arczomon a könnyek lassan leperengnek!

Atsuhán a szellő kaczagva, gúnyosan
Eltemnek tavaszra, szerelmem oda van!
Letörted az ágat s még hajthatólt volna
Letörted a bimbót s még virágozott volna!

Szívemnek virágát koszorúba kötve hogy
[tettem volna ezt szép, nemes tejedre
Sugárzó homlokod örök éke s dísz
Porban hever az már eléktelenítve!

Oda van szerelmem! Ott hever a porba
Pezike lábadtól össze van tiporva
Ősze van tiporva, fagyos s hideg legyen
Mint az őszi idő! Legyél olyan szívem!

Hetvalag, mint virág, melyet letör a szél
Hülékony, mint fagyótól elsárgult fa levél . . .
Hullnak a falombok, lassan le-le esnek
Arczomon a könnyek lassan leperengnek.

H. Oszkár.

Mivel dicsekedhetik jelen századunk?

(Vége.)

Még egy veszedelmesebb baj is fenyegeti az ifjuságot, a halomszámra megjelenő könyvek. Az ifju szív égő vággyal falja ezen könyveket, nem rája meg az olvasottakat, nem itél fölöttük, csak mohón szívja magába s nem veszi észre, hogy esze—szíve lassan hasonlóan kezd gondolkodni, érezni. Magáról írja Musset Alfréd: „A mult század termékei által már serdülő koromban megmetelyezve, igen korán szivtam magamba az Istentelenség meddő tejét. Ez emberi büszkeség, az önző lelkek ez istene — nem engedte, hogy ima jöjjön ajkaimra; míg sivár lelkem a megsemitülés reményében keresett megnyugvást.“ Ezt egy 15 éves ifju érezte. Neki már nem kellett az élet, jóllakott vele. Kérdem, teszi-e ezt egy oly lélek, kibem van még Istenben való hit, kit még az örök élet reménye vizsgálat szenvedéseiben. Csak egy önmagával teljesen meghasonlott lélek eshetik kétségbe a jövőn, csak az dobhatja el

életét magától, kinek nincs hite, reménye, szeretete. Ez újságok naponként hoznak híreket 7—8 öngyilkosság, meghasonlott lelkek kétségbeesztő tragédiái. Szomorú állapot, mely ezélehoz nem vezet. De hát ezután?

Az ifju elvégzi a középiskolák tanulmányait, lerázza magáról az iskola porát, az egyetemre megy, pályát választ s keble büszkeségtől dagad. Högnye! hisz most már ő is tagja a társadalomnak. Ha hite erős volt, nem fog oly könnyen elesni, de ha az iskolából is megromlottan, puha erkölcsökkel lép ki az életbe, annak a esabitásnak, annak a romlottságnak, mely még az erőket is kemény próbára teszi, ő, az ingatlagnád nem lesz képes ellenálni. Az iskola figyelme még vissza tudta tartani, törvénye, mely alatt állott, még lékezte némileg szenvedélyeinek ki-elégítését, de most? Mi velne gátat eléje, hisz szabad és éppen azért, mért nem cselekedjen a rosszat, mikor nem kéri tőle számon senki. Es mi történik a gyöngö hitivel? Tetszalottá lesz. Mit lát a társadalomba kerülű ifju? Erkölstelenséget mindenütt. Szin-

aki az iskolai kézikönyvek tudományából úgy tudja felvilágosítani a zsenge, homályos elmét, hogy az megszeresse általa magát a tudományt.

Száraz tudóskora a pedagogiának nincs szükségére. Azok csak értekezzenek az akadémia és a tudós társaságok plenuma előtt, a katedréről pedig meleg szívű, ép lelkű emberek hirdessék a tudás ígét.

Ezt jegyezzék meg most, ez új iskolai év elején a professzor urak s ha ezzel a törekvéssel fognak bele fogni nehéz, nagy munkájukba, a siker és az elismerés fogja jutalmazni küzdelmüket.

Politikai hírek.

* **Karácsonyi Gyula**, vármegyei alispánja — amint értesülünk — f. hó 3-án sürgönyileg Budapestre a miniszterelnökhöz felhívta. Karácsonyi azonnal felutazott. Városunkban elterjedt hírek szerint Karácsonyi felhívására a régóta húzódozó főispáni válság végleges elintézésével lenne kapcsolatban.

* **Választói közgyűlés Kis-Hegyesen.** A kis-hegyesi választók kedden reggel tartották meg közgyűlésüket, melyen mintegy 300—400 választó jelent meg; a közgyűlésen dr. Mannheim Armin elnököt, ki ismertette a közgyűlés czélját és esetleg a politikai helyzetet, felkérte a kis hegyesieket, hogy egy jelölt személyében állapodjanak meg, Fratricsevics Ferencz birtokos erre a kis-hegyesiek nevében dr. Hadzszy Jánost ajánlotta szabadelvű párti programmal jelöltül, a gyűlésen jelen voltak, a jelölést lelkes éljenzéssel vették tudomásul és a községben tartózkodó jelöltért dr. Frankl József vezetése alatt négy tagú küldöttséget menesztettek, míg a küldöttség oda járt, az alatt a megalkult szabadelvű párt megválasztotta tisztikarát, elnök lett Fratricsevics János; alelnök: Kiss Károly, Raffai Pál, dr. Frankl József, Novák András, jegyző: Hubai Dávid és Greiner Endre, ezenfelül 100 tagból álló választmány alakították. Majd dr. Fárnek Dezső intézett beszédet a választóhoz, melyben őket a jelölt és a szabadelvű párt mellett kiartó küzdelemre buzdította; ezután megérkezett lelkes éljenzés

között dr. Hadzszy János s megköszönve a bizalom és ragaszkodás jelét, a jelöltséget elfogadta s röviden jelezte álláspontját, mely szerint feltétlenül a Széll Kálmán által kifejtett szabadelvű eszmék híve s ezekért is fog mindenkor küzdeni, részletes programbeszédét a kerületi közgyűlésen ígérte elmondani. Beszédét többször szakította félbe a lelkes éljenzés, mely a beszéd végével fokozottabb mérvben megújult; utána Kiss Károly földbirtokos üdvözölte a jelöltet s különös figyelmébe ajánlotta a földmivelő nép érdekeinek megvédését, mit a jelölt meg is ígért. Ezzel a közgyűlés a jelölt éltetésével véget ért.

* **Ahódsági választókerületben**, amint értesülünk, dr. Molnár Károly jelenlegi képviselő, újból megválasztatása érdekében f. hó 8-án vasárnap választói értekezletet fognak tartani. Az erre vonatkozó értesítések a kerületbeli községi jegyző részére már ki lettek bocsátva. Itt minden a régi „slag” szerint megy még, ha csak egy másik jelölt az összes kombinációkat halomra nem löki, mert a régi nemzeti pártiak e kerületben szabadelvű programmal jelöltet óhajtanak.

* **A verbászi kerületből.** Szeghegy községben f. hó 1-én délutáni 4 óra körül népes választói értekezletet tartottak, hol nagy lelkesedés mellett dr. Hadzszy Jánost szabadelvű párti programmal jelöltnek kiállították ki. A választó gyűlésen sok topolyai választó vett részt, kitartásra lelkesedéssel buzdították a választó polgárokat. E községben is dr. Hadzszy iránt nagy a lelkesedés.

* **Bodrog-Monostorszegről** írjak, hogy itt is megalkult Fernbach Péter pártjának végrehajtó bizottsága, mely energikusan lépett aktícióba. A választó polgárság örömmel fogadta Fernbach Péter jelölését.

* **Rigyiczai kerület.** Latinovics Pál a rigyiczai kerület orsz. képviselője hétfőn Bajára érkezett, oly czélból, hogy kerületében látogatást tegyen. Mint értesülünk, beszámoló beszédét kinyomtatva és azt választói között szét osztatja.

* **Bomlás az újidéki szabadelvű pártban.** Szalay Lajos az újidéki régi szabadelvű párt köztiszteltben álló elnöke, dr. Kohn Károly első alelnöknek levélben bejelentette, hogy a szabadelvű pártban viselt elnöki állásról lemond. Ezen elhatározást mindjárt meg is indokolta. Szalay kijelenti levélben: minthogy hosszabb idő óta eredménytelenül fáradozott a Széll Kálmán kormányra jutása óta Uj-

vidéken örvendetesen megszorodott szabadelvű polg. társait egy táborba egyesíteni, ezért, s hogy alkalmat adjon újabb pártszervezet létrehozására, — lemond a szabadelvű pártban elfoglalt elnöki állásáról.

* **Tovarisovai kerület.** Gromon Dezső államtitkárnak a tovarisovai kerületben rendkívül komoly ellenjelöltje van. E kerületben a néppárt igen erős és szervezett, felleptette Adamovich István újidéki népszerű és gazdag ügyvédet. Adamovich már bejárta a kerület nagy részét, mindenhol tüntető rokonszenvvel fogadták a népszerű jelöltet. Ez aktívul szemben a tovarisovai szabadelvű párt a főispáni előszobában gubbaszt és lesi a főispáni instruktórt. A főispán pedig addig Szabadkán üdül és nagy erőfeszítéseket tesz, hogy ki ne legyen az ő utódja.

* **Titel.** A titeli választó kerület összes községei küldötteinek részvételével vasárnap megtartott nagy szabadelvű párti választó gyűlés a jövő országgyűlési ciklusra lelkesedéssel dr. Zákó István, a kerület jelenlegi képviselőjét újra jelölte. Ellenjelöltje dr. Joanovics József zombori ügyvéd lesz, — kinek bár szép párta van — de energikus vezetési hiányában, alig mérkőzhetik meg Zákó Istvánnal.

* **Ó-Kanizsai kerület.** E kerületben az Ugropárt f. hó 8-án kezdi meg aktióját, — mely az egész kerületre fog kiterjedni. Vasárnap Csantavéren fogja Lovász Márton dr. jelölt programbeszédjét elmondani, azután a többi községekben.

* **Szakadkán.** I. kerületben Vojnits Sándornak ellenfele nem lesz, míg a II-ik kerületben Vermes Béla ellen Mukits Simon Kossuthpárti lép föl és Ováry Imre szocialista programmal.

* **Ó-Kanizsai kerület.** Az ókanizsai kerület függetlenségi pártjának elnöke Szerdahelyi János a következő táviratot intézte Kossuth Ferenczhez: Az ókanizsai függetlenségi és 48-as párt tegnap délután tartott nagy értekezlete nagyszámú személye, mint pártvezére iránt osztatlan nagy lelkesedését és tántoríthatlan ragaszkodását nyilvánítja. Dr. Pataj Sándor urat egyhangulag jelöltül elfogadta, kinek érdekében kérjük kerületünket becses látogatásával szerencséseltetni. — Szerdahelyi János, az ókanizsai függetlenségi- és 48-as Patay-párt egyik vezérfeje, a következő sorok közlésére kérte föl az Egyetértést: A „Magyarország” című napilap 198-ik számában számdékosan elferdített, kárörvendező és Kossuth Ferenczet rágalomról hirt tett közlése. Igaz, hogy az ókanizsai függetlenségi 48-as Kossuth-párt kijelölt értekezlet akart tartani folyó hó 15-én, de az, az idő rövidsége miatt a törvényes 48 óra nélküli határidő bejelentéssel megkésztet volna s ennél fogva annak megtartása folyó hó 25-ére halasztott el. Miután tévedésből — épen az előbbi dátummal ellátott beadvány jutott a főszoalagabírói hivatalhoz, természetesen, hogy azon napon képviseltem magat. Így hát nincs semmi csúdközöni való azon, hogy nem csak a választók, hanem még magam sem jelentem meg az állítólagos időben, hanem annál több Ugropista érzelmi kolompus volt jelen, hogy esetleg botránny idézhessenek elő. Miután ezen reményükben alaposan megcsalódtak, lehorgasztott fölvel távoztak el és megszerestették fantáziájuk tüzis paripáit. Igen is tény, hogy az alkotmányos időszak beállta óta Ó-Kanizsán mindig volt Kossuthpárt és van jelenleg is, dacára annak, hogy a helybeli érdek-csoport erővel Ugrop-párti jelölt után vadászik, Kossuth Ferenczet pedig mosdatlan szájjal gyalázzák uton-utófélen; de néptünk józan felfogásán megőrtik ezen érdek-banda minden piszkolódo törekvése, s hiában iparkodnak ha-

házakat, kávéházakat telve frívól eszmékkel telli udonságokkal. Azt mondják a régiek, hogy a színház templom. Igen én is meg egyezem velök abban, hogy templomnak kellene lennie, melyben az erényt dicsegtik, az erkölcsiséget terjesztik. De mit látunk mannap? Manapság oly darabokat adnak elő, hogy a kiben van egy kis becsületlérzés, arczpírulva távozik onnan, a honnan az erényt kiűzték és a hol a bűnt tanítják. Hazánk is oly messzire vitte ezen dolgot, hogy színházainkban egész könnyúséggel adnak elő oly darabokat, melyek előadását még a könnyűvérű francia nemzet is kitiltotta országának területéről. Mit tanul ezekből a 18—20 éves fiú. Rosszat, valljuk meg öszintén. Legyen bár valakiben még oly erős is a hit, megtántorodik lenni kísértésben; hát a ki gyönge hittől lépett ki a világha, mi történik avval? Egy pisztolydurranás vet véget előbbutóbb életének. Ez a magánélet. A nyilvános életben pedig „legyen csak becsület az ember” hangoztatják egyre, pedig mily távol áll a becsület az ilyenektől. Külszín, hiú máz,

csalfa látszat helyettesíti azt. A költők lantja érzékisiklandó kalandokról, elcsábított szerelmesről, a sötét bűnről szól. Csak így születelhetik meg a kores férfú, a kores családapa. Boldog Isten mi lesz a világból. Hányan vannak, kik ezen általános áramlatot elkerülik? Hányan, a kik 20 éves korukban hisznek még Istenben, vallásban meg léleken? Mirha csak ezek számát akarná a híres római költő Vergilius megmondani, midőn azon híres hajótörést eseteli: „Apparent rari nantes in gurgite vasto.” Sajnos így van, a tapasztalat bizonyít. De legalább ezek lelkiismerete lenne nyugodt, mert valamin a test megköveteli táplálékát, hogy erejét megtartsa, ép úgy óhajtozik a lélek Isten után. Ifjú korában az ember nem igen szokott evvel törődni, de később vénségben eszébe jut a más világ, a halál is. De mit neki a más világ? Hisz nincs Isten, lélek, menyország, pokol; mégis nézd csak, a legboldogabb pillanatában tolakodik eléje azon minden boldogságát tönkretelő kérdés: „Háttha van?” . . . Jenő.

zug 48-as függetlenség jelszavak alatt félrevezetni őket a Kossuth-féle függetlenségi 48-as párttól. Tehát itt szó sincs a függetlenségi 48-as párt egységének megbontásáról, hanem arról, hogy nem akarunk föltűlni a krokodilus könyveket hullató Ugronista-frakcióz kirohanásainak, kiket a klerikális elemek oly önzetlenül (?) támogatnak, hogy írásban követelték feljöttük-től az egyházpólitikai törvények revízióját, sőt, hogy azt a programbeszédnél is nyilatkoztassák ki — a mit megtenni még sem volt bátorúgok. Sajátos és az emberi gyarlóságra mutat az a körülmény, hogy Lovász Márton ur nyughatatlan szelleme egy hét alatt hányféle alakban változott át. Egy 1896. évi szeptember hó 28-án hoztam írt leveleben Kossuth-parti jelöltnek ajánlkozott, azt mondván, hogy a küzdelmet, a melyet végig, a választás befejeztéig kitartani elköltött szándéka, csakis ezen zászló alatt fogja végig harcolni. A többi közt ezeket írta: „A gyűlés után azonnal sietek Budapestre, a középponttal érintkezésbe lépni és mindent el fogok követni arra nézve, hogy Kossuth Ferencz — esetleg más vezérkapacitás — lejjöjjen, a minek megtörténte után azt hiszem, hogy óriási fordulatot idéznék elő; oly csapatot fogunk mérni Tompára, de egyszersmind a kormánypártra is, mely a küzdelem végső előlőtere döntő befolyással lehet“. Egy hétre rá jött egy sürgöny, mely így szólt: „Kilátás hiányában visszaléptem. Lovász.“ Oda csatlakozott Ugronához és e párt adai elsőlépését is elfogadta, fellépett a lévai kerületben Ugron-parti programmal — hol el is bukkott, s az ó-kanisai kerületet kiszalasztotta kezéből. Hogy most itt is csakugyan ki fog bukkni — arra elkészülhet, sőt úgy látszik, már előérzete is boldogítani akarja fellépésével, s így azután fog a megtörténni, hogy két szék között a pad alá esik.“

Vadászati monopólium.

Sztanisics község határa van akkora, és oly vadús, hogy a vadászati kedvelő szívesen megadja a vadászati jog gyakorlásáért az évi 1000 korona bért. A község azonban többet nem kap e czímen miut 100 koronát, csupán azért, mert a község jegyzője szeret vadászni, és pedig olcsón óhajta e kedvtelését kielégíteni. Összehívja hát a képviselőtestületet, s kijelenti, hogy 100 koronáért a vadászati orzennel kibérli. A képviselőtestület azon tagjai, a kik ebbe az egységbe szó nélkül bele mennek, természetesen ingyen vadászhatnak. Ily módon vette bérbe a község jegyzője a sztanisicsi határ vadászati jogát az 1901. évről, de találkozott néhány szenvedélyes vadász, a ki a képviselőtestületnek a község érdekében nyílt ellentétben álló határozatát megfélebbezte, s miután a vármegye tvhatóság bizottsága a községi jegyzővel mint a vármegye korhadt épületének oszlopával s a vármegye titkainak hű brével ellentétbe jutni nem akar, a község képviselőtestületének határozatát helybenhagyta. A mellőzött vadászok szenvedélye azonban sokkal erősebben lüktetett, sem hogy a vármegyeinek ezen tisztán subjektív szempontból hozott rendelkezését elfogadták volna, s azért apelláltak a közigazgatási bírósághoz, a mely múlt hó 13-án alapos dorgatórium kíséretében s egy kitartásra alkalmas ítélettel a Sztanisics község képviselőtestületének, valamint a vármegye törvényhatóság bizottságának határozatát hatályon kívül helyezte, s utasította a képviselőtestületet, hogy a vadászati jogot nyilvános árverés útján adja bérbe. Ez volna az egyszerű története Sztanisics község vadászati dolgának, ha nem fűződnek hozzá egy újabb visszaélés, a mely élénk fényt vet a bácskai jegyzők hatalmára, a jog törvény, s igazság és boldog korszakában.

A hivatkozott közigazgatási bírósági

ítéletet, Sztanisics község előljárósága szeptember hó 1-én vette át. Szept. 2-án képviselőtestületi ülést tartottak, a melynek tárgysorozatában azonban a vadászati jog bérbeadásának kérdése nem szerepelt. A tárgysorozatba felvett, három kérdés nem volt annyira közérdekű, hogy a bizottsági tagokat a megjelenésre vonzotta volna. Kévszámú de csupa jól kipróbált hű embere előtt remegő hangon adta hát elő a jegyző azt a merényletet, a mit a közigazgatási bíróság elkövetett. S a német sógorok nagyon meg voltak botránkozva azon, hogy akad olyan valaki, a ki az ő határak ügyébe beavatkozni merészel. A jegyzőnek tehát teljes elégtételt szolgáltatott, s megelégedtek ezt oly formán, hogy alaposan leigorulták a közigazgatási bíróságnak ítéletét, s a nyilvános árverés mellőzésével ismét oda adták a vadászati jogot 100 koronáért a közkedvelt jegyző úrnak.

Ha Széll Kálmán ertől tudomást vesz, nem fogja magát továbbra is abban a képzelődésben ringatni, hogy a Bácska is azon megyék közé tartozik, a melyben egészséges állapot remélhető; ha pedig éjszakai vesz tudomást az esetről, be fogja látni, hogy a Rab—Rábik történetéhez nem kellett volna az elmúlt század krónikáit tanulmányozni, — elég lenne egy-két heti bácskai kvaterkázás, hogy az ily érdekes regényhez hőseit a legutolsó faluban is megtalálja.

A sztanisicsi jegyző most már vadászhatik, s viszontszolgálatkép semmitsem kell tennie, mint hogy a kisbírói házról hátra járja egy ívvel, a melyre mindazok nevei kerülnek, a kik a jegyzőnek választottjára fognak a képviselőválasztás alkalmával szavazni. Ez meg az új választási törvénynek praktikus megoldása — Sztanisicson.

R. K.

Hirek.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Kerevnyí Viktor topoljai járásbírói telegkönyvest, jelenlegi alkalmazása helyén, a IX. fizetési osztály 3 ik fokozatába telegkönyves névezte ki.

* **A gépgyár ügye.** Zomborban a gépgyár ügyében a részvények jegyzése megkezdődött. A zombori Takarékpénztár volt oly szívós és elfogadta, hogy nála lehet a részvényre előjegyzést tenni és a befizetéseket is elfogadja. A gépgyár létesítése iránt nagy az érdeklődés nem csak városunkban, az egész Bácskában. Hogy mily nagy hullámokat vert és mily egységes eszmének tartják egy gépgyárnak Bácskában leendő létesítését és mennyire hasznos lenne minden oldalról, bizonyítja leginkább az, hogy a szomszéd szabadkai hírlapok napok óta tárgyalják az ügyet azon czélzattal, hogy a hivatalos köröket egy a társadalmat is, rávegyék, hogy a gyár ne Zomborban hanem Szabadkán létesüljön, ha mindjárt bármily áldozatba kerülne is. A gépgyár a magyar államvasutak gépgyáraival megegyezésre jutott arra, hogy egész Bácskára nézve Zomborban gépek nagyszámú kiállításával főigényességét reá ruházza. Az ebbeli szerződés e napokban vált ténynyé. Ez is nagy horderejű reánk nézve. Mert ezentúl gazdáink nem lesznek kénytelenek Budapestre utazgatni s ezzel időt és pénzt vesztegetni vagy hitelért eszedezni ott hol hitelképességét csak drágán beszerzett okmányokkal igazolhatják, vagy nem lesznek kitéve kelletlen utazó ügynököknek, kik befestett öreg, hasznavehetetlen gépeket sóznak a könnyen hívó gazda nyakába, hiába minden szabadkozása, mert az ügynök saját érdekét a biztosan és kérelhetetlenül behajtható váltóval biztosítja. Mind-ez anomáliák megszűnnek. Ily vállalat — hozzá ha még jó hasznót hoz is — kétszeresen megérdemli a támogatást.

* **Bácsmegeyi lövésény.** Nagy vajadás után végre megállapodott az intézőség a végleges határnapban, e melyen a gazdasági Egylet által rendezendő lövésény Zomborban f. évi október hó 13-án lesz megtartva. Egy nappal előbb az az 12-én lesznek az ügétő versenyek. Az összejövetel ugyancsak 13-án este lesz, a melyre a meghívókat e napokban fogja a rendezőség kibocsájtani.

* **Hymen.** Weidinger Hugó, — Zsigmondnak fia, eljegyezte Eysler Hedy kisasszonyt Bécsben.

* **Időjelzés.** A zombori pósta-távirda hivatalnál. Mivel a meteorológiai intézet központi időjelzésére nagyobb tábla vált szükségessé, ami a riasos ablakba el nem fért, ennél fogva a főnökség a táblát a főbejárónál — szemben a betekintővel, feltűnő helyre függesztette ki, úgy hogy téli időben az érdeklő közönség nem lesz kénytelen a szabad ég alatt ázva-fázva olvasni a másnapi időjelzést, hanem kényelmesen, fűdél alatt böjtözheti ki azt amire kíváncsi. A mi közönségünk már kissé követelő is. — Jó, hogy azt nem kívánja hogy phonograph harsogja a pósta előtt a járó kelő fülebe a másnapi időt, — mert a nézés is fáradtságába kerül.

* **A Zombor városi mérnöki hivatal figyelmébe.** „Fehér galamb“ kocsmától a Prokop-féle házhoz szolgáló átjáró oly impertünens állapotban van, hogy sikos időben Blondin vakmerősége kell ahhoz, hogy ép taggal merészeljen azon bárki is at menni. A kupuszinaí országot a feljárók jobb karban vannak, ahol széken trágát hordanak, mint ezen átjáró ahol adózó polgárok végzik évek óta nyak és lábtoró produktójukat. Az átjáró alapos megemelését kérjük.

* **Automobil járatok zombor és Szt.-Tamás között.** Néhány kulai földbirtokos — Rácz Györggyel az élén automobil járatokat tervez Zombor — Szt. Tamás között. Az automobil 10 személyre való nagyságu lenne, melyből 8 utasnak, kettő pedig a gép vezetésére lenne berendezve. Ha a terv megvalósul, úgy Szt. Tamás és a közbe eső községekkel a gyors közlekedés Zomborral helyreállítva nagyfontosságú eredményt idézne elő minden vonalom.

* **Királyi tanfelügyelőnk,** Gräff Nikáz esütörtökön O-Becsére érkezett iskola ügyeinek rendezése érdekében. Tárgyalást folytatott az eljárássággal, de pénteken részt vett az iskolaszék gyűlésén is, a hol különösen az iskolák államosítása foglalkoztatta az ülést. Egy része az iskolaszéknek az összes iskolák államosítását sürgette, de miután a kir. tanfelügyelő igazán hígadt és okos érvekkel megmagyarázta, hogy ebben a felekezeteké az első szó, áttértek a polgári iskolák államosításának mikéntjére. A kir. tanfelügyelő elmondotta, külföldről mily igényeket támaszt az állam és számba vette, illetve informáltatta magát, hogy mit adna a község. Ezen alapon fog most megindulni a tárgyalás a miniszteriummal. Azt azonban többszörösen hangsúlyozta a tanfelügyelő, hogy arra alkalmas, egészséges épület nélkül szóba sem áll a miniszter, miért is vagy fel kell építtetni az iskolát, vagy megfelelő hozzájárulást fel kell ajánlani. A gyűlés nem volt híjával a kissé élénkkel és erősebb jeleneteknek sem, de a kir. tanfelügyelő helyes és megdönthetetlen érvei mindenkiire meggyőzőleg hatottak. Hisszük is, hogy a kir. tanfelügyelő, aki már nem egy község iskolája érdekében sikerrel járt el a miniszteriumnál, O-Becsének is meghozza a kívánt eredményt.

* **Megegy kiállítás Szabadkán.** A szabadkai ipartestület előljárósága tegnap este Nánay Mihály elnökleto alatt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az előljáróság több tagja Makóra

megy az ottani kiállítás épületeinek megkötésére és amennyiben alkalmasnak találják, kikölcsönöznék fogják a Szabadkán 1904., esetleg 1905-ben tartandó megyei kiállításra.

* **Ó-Becse** jövő évi költségvetése 404.566 kor. 16 fill. kiadást és 249.976 kor. 57 fill. bevételt mutat ki. Az ekkép mutatkozó hiány 154.588 kor. 58 fill., mely 59% pótdóval fog fedeztetni.

* **Esküvő.** Ember István csurogi gyógyszerész aug. 29-én vezette oltárhoz özv. Wallauch Antalné leányát, Berta kisasszonyt. A násznagy tisztelet Tompa Lajos és ifj. Jójárt János viselték.

* **B.-Bodrog vármegye állat-egészségügye aug. 31-én.** Vesztegség: Mélykut 1, Járék 1, O-Kanizsa 1, Gákova 1, Nemes-Militócs 1, Gyurgyevó 1 udv. — Takonykór és bőrféreg: Uj-Verbás 1, Mosorin 1, Bács-Feketehegy 1 udv. — Rühkór: Rém 8, Petrovosszello 1, Zenta 1 udv. — Sertésvész: Apatin 3, F.-Szt. Iván 2, Hódságh 1, Karavukova 1, Pivnicza 6, B.-Keresztur 1, Kis-Kér 4, Uj-Verbás 3, Alsó-Kovil 18, Tittel 8, D.-Szt.-Iván 3, Uj-Sóvé 1, Sztanisics 20, Zenta 2, Zombor 1 udv.

* **Sürgetés.** A vármegyei közigazgatási bizottság már megsokalta O-Becse község halogatását a polgári iskola ügyében s most sürgető felirattal felhívta a képviselőtestületet, hogy a polgári iskolák megfelelő elhelyezéséről, az igért új épület felállításáról mielőbb gondoskodják. Ugyancsak figyelmeztet a leirat arra is, hogy az évek óta hiányzó tanterfő helyeit töltse be és az óvodák tovább fejlesztéséről is gondoskodják. — A polgári leányiskola az új tanév nyitásával kap is már végleges és alkalmas helyiséget, de hogy a fiúiskola tervezett új helyisége mikor épül föl, az a jövő titka.

* **Az asztaltánczoltatás áldozata.** A szellemidők egyik szórakozásának, az asztaltánczoltatásnak lett áldozata egy fiatal nő. A bihar-m.-keresztési nyugalmazott r. kath. tanító Mariska leánya két héttel ezelőtt Mezőkeresztesről Nagyváradra ment egy barátja meglátogatására, kinél egy kis társaság éppen asztaltánczoltatással szórakozott. Egy darabig szó nélkül nézte a mulatságot, de látszott arcán, hogy a spiritiszta kísérlet rossz hatást gyakorolt lelkére. A társaság egyik tagja megkérdezte, akarcja-e látni édesanyja szellemét. A kérdezt erre szintén a kis asztalkára tette a kezét, de amint az asztalka megmozdult, megtántorodott és halálsápadt lett. Ijedten ugrottak hozzá s megkérdezték, hogy mi a baja? — Láttam édesanyámat, de nagyon csunya volt, — szölt a fiatal asszony s ájulata a pamlagra rogyott. A kellemetlen jelenet után az uriaszony nemsokára magához tért, de magaviselete feltűnően megváltozott. Egyszerre ebédközben tapsolni kezdett, félelmesen kacagott, majd sirt. Szerdán éjjel, bár állandóan ügyeltek rá, megszökött hazulról, de kóborlása közben elfogták és bezárolították a nagyváradi térbolyda megfigyelő osztályára.

* **Ujvidéki Ujság.** Dr. Balla Aladár és Mayer József szerkesztésében e cím alatt új lap indult meg szeptember hó 1-én. Iránya tisztán szabadelvű, célja polgártársai érdekeinek megvédése, gazdasági önállóságot hirdetve, az önálló vármegye terület hivatást, sürgetni igéri a közigazgatás államosítását, követeli a szerbek részére az iskolai autonomia törvényi végrehajtását úgy a Molotolius autonomia szervezését, föfeladatának vállalja a nemzetiségek kibékítését a magyar állam eszme integritásának tiszteletben tartásával. Alakja tetszetős, az első szám sikert és szép jövőt enged reményelni, hogy éber ör gyánant fog állni a végvidéken fekvő polyglott

lakosú városban. Udvolet és kitartast e nelhez harozban.

* **Járási szegényház O-Becsen.** Mióta O-Becsen és a szomszéd községekben felosztották a járást, mióta ez a közvagyon a gazdagok kezébe került és mióta a községek így megfosztva a közlegelőkből befolyt óriási jövedelemtől, kénytelenek kivetni az eddig erre felé sohasem ismert közs. pótdódot — 100—103% - ban, azóta évről évre rohamosan szaporodik az ó-becsei járásban az elesett szegények, a koldusbotra jutott elagottak száma. Pedig csak alig öt éve a járás osztásnak. Es ime O-Becsen csak magában 43 egyén van, aki koldus bárczával, tehát igazoltan jár koldulni, de még egyszer annyit e nélkül. Azoknak a száma pedig, akik a községtől havi segélyt, könyöradományt kapnak 71. Es még hány szemérmes szegény nyomorog. Ez a rohamos elszegényedés bírta rá az intézőket, hogy gondoskodjanak a szegény-ügy rendezéséről. A járás főszolgabírója, dr. Balaton Gyula, aki előszeretettel foglalkozik a szegényebb osztály bajos ügyeivel és már nem egy életra való javaslatával tünt fel, a szegény ügy rendezésében is figyelemre méltó tervvel állt elő. Megkereste a járás minden egyes községének képviselőtestületét az iránt, hogy állítsák föl közös erővel a „járási szegény ház“-at. Közös erővel megvalósítható lesz a szép terv. Röviden jelzi is a kivitel módozatait. Minden község kezelése alatt van ugynevezett szegényalap, ez az egész járásban kitesz közel 100 ezer forintot, ebből épülne O-Becsen, a város által adott területen. a hatalmas palotaszerű szegényház 140—160 szegény befogadására. Az évi költségek szintén fődöntést találnának a községek eddigi költségvetéseikben is fölvev szegények segélyezésére való összegből, ami az egész járásban kitesz közel 36 ezer koronát. De remélhetőleg hozzájárulna a szegényház főtartásához némi összeggel a vármegyei szegény-alap, sőt az állam is. Ez életra való terv bizonyára tetszéssel fog találkozni minden községégnél a járásnak Ha sikerül az eszme, úgy csak hálával fog tartozni az ó-becsei járás az indítványt tevő főbírájának, akiről hisszük is, hogy ismert tevékenységével tervét diadalra is juttatja.

* **Szerkesztőváltozás.** Mayer József az Ujvidéki Ujság felelős szerkesztője ezen állásától visszalépvén, a szerkesztésért dr. Balla Aladár felé.

* **Lopások a Bácskában.** Tavín Szilárd gyurgyevói lakos zsebéből ismeretlen tettes 300 koronát ellopott — Gerber Miklós szeghegyi lakos lakását ismeretlen tettesek feltörték és onnan 300 korona értékű ruhaneműt elloptak. — Koleski Miklós szamosi lakostól 2 drb lovat 500 korona értékben elvezettek. — Hacker Armin hajósi lakos üzletét feltörték és onnan 700 korona értékben készpénzt és árukat loptak. A csendőrség megindította a nyomozást.

* **Elmaradt felavatási ünnepély.** Az ujvidéki bírói és ügyvédi kar úgy tervezte, hogy október 12-ikén felavatják az új törvényházat. Ez ünnepélyre meghívták az igazságügyminisztert és a szegedi kir. tábla elnökségét is. Minthogy azonban az igazságügyminiszter igen udvarias sorok kapcsán arról értesítette a rendezőbizottságot, hogy az ünnepélyen nem vehet részt, elhatározták, hogy az ünnepélyt meg sem tartják.

* **Uj méhészegylet Ó-Becsen.** A méhekdevelők és tenyésztők körében mozgalom indult meg egy méhészegylet alakítás érdekében. Az alakulást megbeszélő gyűlés a napokban tartották a Mulik-féle vendéglőben, a melyet Apfel Ignácz iparos és társai hívták egybe. Az új méhészegylet iránt nagy az érdeklődés, különösen az iparosság körében.

* **Uj takarékpénztár Bajmokon.** Kuluncsich Miklós bajmoki plébános elnökelete alatt, m. hó 29-én, megalakult az „Első balmoki takarékpénztár részvénytársaság“, és pedig 1000 darab 100 koronás névértékű részvény alapján 100.000 korona részvénytőkével. Az alakuló gyűlés az intézet elnökévé: Kuluncsich Miklós bajmoki plébánost, igazgatóvá pedig Lichtneckert József bajmoki községi jegyzőt választotta meg egyhangulag. Továbbá megválasztották: igazgatósági tagokká: ifj. Berger Jakab, Herczeg Károly, Herold Jakab, Kecsenovits Elek, Kollár Ferencz, Lichtneckert János, Patarsics József, Pfeiffer János, Ritsler Jakab, Schaffner Ignác, Schön Tamás, Tóth István, Ulmer Sebástyén és Valter Pál. Felügyelő bizottsági tagokká: Budanovits Jenő, Lutz János, Pfeiffer Pál, Pelczér Antal és Teknyős András. Az alakuló közgyűlés után az igazgatóság ülést tartott, melyen az intézet könyvvizsgáló: Herold Antal, pénztárnokká: Berger Mihályt és ügyészé: dr. Révész Ernő szabadkai ügyvédet választotta meg.

* **Majorossy püspök Topolyán.** A tini felmentelt püspök f. hó 6-án Topolyára érkezik, hol gróf Zichy N. János vendége lesz. A vasutnál a Topolyaiak ünnepélyen fogják fogadni. Másnap, szombaton reggel 8 órakor a kastélyból ünnepélyesen bovonul a templomba és ott csendes misét mond, mely után nt. Jagicza István kalocsai káplán alkalmi szentbeszédet tart, melynek befejeztével a püspök processióval vonul a zárdához, hol megáldja a kápolnát és zárdát és bevezeti az iskolatérvereket. A hivatalos teendőket bejezte után szállására visszatér a püspök, hol a tisztelgéseket fogadja. Oméltósága 7-én délután 5 órakor kocsin utazik el Tornyosra, hol az újonnan épült templomot fogja felszentelni. A zentaikai különdtsége a határig jön ömöltósága elébe s onnan ünnepélyesen kisérik Tornyosra. Tornyoson Lengyel Dávid János házában vesz szállást. Másnap reggel 7 órakor kezdődik a templomszentelés, mely után bér-málás lesz. Délután 4 óra tájt kocsvial Kanizsára indul a püspök úr, hogy ott másnap hétfőn a Haynald-féle leánynevelő intézetet felszentelje. özv. Paracetius Felix-né szül. Majoros Klára ő méltósága gyönyörű oltárképet, a Misszonyunkról nevezett kalocsai iskolának pedig díszes szöszéket ajándékoztak, mig Dr. Hävel Józsefné, szül. Matkovics Anna úrnő 100 drb nemzeti zászlócska sajátkezű elkészítésére vállalkozott, hogy a főpap fogadtatására kivonuló lovasko díszülj szolgájanak.

* **Nagy ünnepségek Ujvidéken.** Az ujvidéki-palánka rom. kath. tanítóegyesület e hó 24-én tartja fennállásának 25 éves fordulóját, a melyet nagy ünnepséggel szándékoznak megülni. Az ünnepségre Császka György kalocsai érsek helyettese Mayer felszentelt püspök is eljön. Tiszteletére a tanítóegyesület nagy fogadtatásra készül, a jubileumot megelőző este pedig a pétérváradi 70. gy. e. zenekara, az Ujvidéki Dalárda, az „Ujvidéki Magyar Polgári Daloskör“ szerezendot rendeznek, Másnap a lövöldében nagygyűlés lesz, ez dísz ebéd és egyéb ünnepségek fogják követni.

* **Művészhangversenyek Ujvidéken.** Schäffer Péter, könyv- és zenemű kereskedő a tavalyi kitűnően sikerült művészestélyek eredményén felbuzdulva az idei őszi és téli évadra Európa legjelesebb művésznőit és művészeit szerződtette. Első művészestélyét szeptember hó 22-én rendezti a Dungserszki színházban, amikor is Pewny Irént, a budapesti magyar kir. operaház jeles művésznőjét, Bürger Szigmond budapesti tanárt, az európai hírv Bürger kvartett gondorka művészt és dr. Aggházi budapesti zeneaka-

démiai tanár zongoraművészt lépteti fel. Schläffer ur a közönség óhajának megfelelően a fentiekben kívül több hazai jeles művésznőt és művészt is szerződtetett. Erdemes újításokéq regisztrálhatjuk, hogy minden művészestélyt pár nappal megelőzőleg „Ujvidéki Művészet” címen három nyelven szerkesztett művészeti alkalmi lap jelenik meg, a mely az est műsorán kívül az egyes szereplő művészek arcképeit és róluk szóló érdekes adatokat fogja tartalmazni.

* A veszedelmes gólya. Erdemes esetet jelentenek Palánkáról. Egyik környékbeli község mellett levő erdőség alá vig farsásag ment ki, hogy kollemissen töltse el az időt. Eddig nagyon természetes a dolog, hanem ami ezután jön, ez biz egy kissé tragikus. A farsáság el ment s a fűz helyét nem oltván el, sok parázs maradt a színhelyen. Egy gólya — akár kíváncsiságból, akár fészékének gyarapítása céljából — egy a végén még félig tüzes galyat elrabolt s hazavitte családjá és az egész falu rettenetes pusztulására. A parázs meggyújtotta a fészket meg a fészek alatt levő házat s innen a fél falu leégett. Amint a fáma mondja, a falu bírása — nehogy e végzetes eset érje ismét a községet, — a gólyákra staturiumot hirdetett s dobszó utján tiltja el a gólyákat attól, hogy falujában lakjanak.

(Nagyothallóknak. Egy gazdag úrnő, a ki Dr. Nicholson mestersége föl-dobja, által nagyothallásából és fülzűgéséből teljesen kigyógyítottat, intézetének 25.000 fotnyai ajándékot adott oly czébből, hogy olyan siket és nagyothalló személyek, kiknek nincs módjukban a fül-dobokat megszerezni, azokat ingyen megkaphassák, Levelek : 6240. sz. alatt Nicholson „Longcot” intézetének Gunnersburgh, London-W. czimzendők.

Tanügy.

(Tanári jubileum. Azon alkalomból, hogy Szól Sándor a zombori állami főgymn. szeretett tanára megérte negyedszázados tanári működését, a tanári testület az ünnepélyes „Veni Sancte” után a tanári szobába összegyűlekezett, hol a testület üdvözölte és igaz tiszteletének és szeretetének kifejezést adott; egyben meghívta a jubilánst, hogy ma este az „Elefánt” szállóban tiszteletére rendezett barátságos vacsorán jelenjék meg, mely alkalommal szívesen veszi a tanári testület, ha volt növendékei és barátai is megjelennek. Este 8 óraker szeptember 6-án.

(Beiratások. A zombori állami főgymnáziumban szept. hó 2, 3, 4-én folytak a beiratások, mely alkalommal 350 növendék iratkozott be. Ezután túl egy hétig jelentkező tanulók főlvétele csakis a késedelmeiket szigorúan igazoló tanulókat veheti fel az igazgató; a még később jelentkező tanulókat csakis a főigazgató vehet fel : A mai napon tartotta a főgymn. az ünnepélyen „Veni Sancti”, melyen az egész tanári kar a tanuló ifjúsággal megjelent.

(Az országos m. kir. szinművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 7. 8. 9-ikén, az akadémia I. és II-ik osztályába pedig szeptember 10. és 11-én tartanak meg d. u. 3 órától kezdve. Az országos m. kir. szinművészeti akadémiába való felvételhez megkövántanak : a) Szin-padias, csinos alak. b) Tiszta kiejtési, csengő hang. c) Kifejlett testi alkotás mellett (melyről) az intézeti orvos ad véle-ményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Anyai műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, a mennyit e korban minden

művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvtan alapos ismerete. e) Szülői vagy gyámii megegyezés. A mely jelentkezővel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezéseiket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni. f) A jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevével irathatja be magát. g) Jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvány-nyal, vagy hatóságilag, vagy ismert egyé-nek aláírásával mulhatlanul igazolandó. h) Minden ujonnan jelentkező az előkészítő osztályba csak próbaidőre vétetik fel; ennek leletével újabb vizsgálatnak vettetik alá. A fölvetel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetőségten, vagy hanyag növendék elboicsáttatik. i) A belépő új növendék 2 korona beiratási díjat s 10 korona felvételi díjat, valamennyi növendék pedig 2 korona beiratási díjat, azonkívül 60 korona tandíjt, tartozik 2 részletben u. m. 30 koronát a felvételkor és 30 koronát február 1-én előre fizetni. j) Minden fölvetel növendék tartozik szülőivel, vagy gyámijával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni. Bővebb értesítést az int. igazgatósága (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) készséggel ad.

Fernbach Péter jelöltsége.

A z apatini kerületben.

Mint lapunk utolsó számában jeleztük, f. hó 1-én vasárnap d. e. az apatini kerület szabadalvú választók szép számú küldött-ésége fölajánlotta Fernbach Péter nagybirtokosnak a jelöltséget. Apatin, Prig. Szt.-lván és O-Sztapár szép számmal volt képviselve, a bezdániai idő rövidege miatt sürgönyileg jelentették ki csatlakozásukat. A kerület minden községe képviselve volt. Jól esett látnunk a választók önként spontán megnyilatkozásait menten minden hivatalos beavatkozástól, — bár úgy vagyunk értesülve, hogy az ellen-működését ahol csak lehetett, és ahogy csak bírta — gyakorolta. A Vadászkürt nagy-terében üdvözölte Szeberényi István kir. közigyező párt-elnök következő szép szavakban Fernbach Pétert és a jelöltetés elfogadására kérte.

Mélyen tisztelt Uraim!

Az apatini kerület önállóan gondolkozó szabadalvú választói elhatározták, hogy oly férfút választanak országgyűlési képviselővé kinek vagyoni függetlensége egyenes és férfias jelmeze kifizérja annak lehetőségét, hogy képviselői állását más egyébre, mint a haza javára használja. Ilyen férfút talált az apatini kerület apatini Fernbach Péter nagybirtokos személyében.

Igaz ugyan, hogy a mult rendszer be-tanult emberei közül sokan nem bírják megérteni, hogy választói polgárok ható-sági segédkezes nélkül gondolkozni és választani merészkednek. De minket ily felfogások nem zavartak, nem zavarnak most sem s nekem jutott a szerencse, hogy polgártársaim elhatározását és kérelmet Nagyságoddal közöljem, Isten értesse, mint az apatini kerület szabadalvú választóinak képviselőjelöltje.

Erre Fernbach Péter egyszerű, kere-setlen de szívhez szóló az őszinteség meg-győző a következő szavakkal fogadta el a jelöltetést :

Tisztelt Uraim!

Minden előtt fogadják köszönetemet, azon megtisztelt bizalomért, hogy az apatini választókerület képviselőjelöltséget fel-ajánlani kegyesek voltak. Mint ezen kerület szülöttje és a szomszédban hosszabb időn át földbirtokos, tudom méltányolni azon kívánságok és követelményeket, melyekre ezen kerület lakosságának szüksége van. A képviselőjelöltség elfogadására is azon körülmény üsztönzött leginkább, hogy Önöknek tisztelt polgártársaim minden tekintetben segítségükre legyek, és hogy hazám, vármegyém és kerületem jó-

létét és felvirágzását (Isten teltetleg elő-mozdítam. Tudom, hogy a képviselőnek ha kerülte kívánságainak eleget óhajt tenni, sok a baja s kellemetlensége, tudom azt is, hogy sokan oly ígéretek tesznek, melyeket beváltani lehetetlen. De tisztelt polgártársak, én nem riadok vissza a ne-hézségekőtől, de nem is biztatom oly ígére-tekkel, melyeket nem lehet beváltani, mert ismerem azt a jó régi közmondást, hogy „ki sokat ígér, keveset tart”. Mint földmivelő gazda iparkodni fogok a föld-mivelésügyi politikát, s annak felvirágzását előmozdítani. Iparkodni fogok azon, hogy a külföldi piacok megteremtése, bel-terjes gazdálkodási rendszerünk emelkődése, állattenyésztésünk fellendülése által hazánk földmivelésügye felvirágozzék. Soha semmi szin alatt nem egyezem be a földadó emelésébe, mert már több terhet gazdáink mint jelenleg nem bírnak meg. De másrészt nem fogom engedni a kereskedelem, ipar, különösen pedig a kis ipar hanyatlását sem, s azok felvirágzását teljes erőmből pártolni fogom. Mert a helyes földmivelésügyi politikának a becsületes kereskedelem és a kisipar fellendülésé-vel karöltve kell járni. — A Széll kor-mány híve vagyok, mert látom, hogy azok az ígéretek, melyeket ő és kormánya tet-tek, becsületesen be is váltáltak, s hazánk minden tekintetben halad az ő bölcs ve-zérelte alatt.

Nyugodt lelkiismerettel ígérem azt is, hogy ajtóm mindenki előtt, legyen az gazdag vagy szegény, legyen az választó vagy nem, legyen az bármely nemzetiségű vagy vallású, mindig nyitva fog állani, s a kívánságok és nyitásokat készséggel fogom, ha képviselő leszek, meghallgatni, s lehetőleg el is intézni.

Midőn végül szíves megjelenésük, a megtisztelő bizalmukért újlag köszönetem nyilvánítom, kérem Önöket, hogy szíves jó indulatokat, az otthon lévő választó polgároknak is tolmácsolják és jövőre is részemre változatlanul fenntartani szíveskedjenek. Isten értesse s áldja meg önöket és az egész apatini választó kerület minden tagját. Éljen.

Riadó éljenzés fogadta beszédét, — melyet nyomban német, sőt szerb nyelven is elmondott.

Majd Schnur György pártgyező indítványára a következő sürgönyt menesz-tették Széll Kálmán miniszterelnök és báró Podmaniczky Frigyes országos pártel-nököknek.

I.

Nagyméltóságú Széll Kálmán minisz-terelnök úrnak Budapesten. Az apatini kerület, midőn a mai napon apatini Fernbach Péter nagybirtokos szabadalvú pro-gramja alapján képviselőjelöltnök kikiáltja, — legnyugobb örömmel üdvözli Nagyméltóságodat és kívánja, hogy hazánk felvirágzását célzó üdvös és fáradhatlan tevé-kenységére a mindenható erőt és egészsé- get adjon. Az apatini kerület osztatlan bizalmát és támogatását midőn tolmácsolom, vagyok Nagyméltóságod aláztos szolgája Szeberényi István kir. közigyező, mint az apatini szabadalvú párt elnöke.

II.

Nagyméltóságú báró Podmaniczky Fri-gyes úrnak az országos szabadalvú párt elnökének Budapesten.

Az apatini kerület nagyszámban ösz-szegyűlt szabadalvú párt községeinket meg-jelent választók küldötteti midőn apatini Fernbach Péter nagybirtokos szabadalvú párti programmal a mai napon képviselő jelöltjének kikiáltja, — a párt érdemeiben megőszült országos elnökét a legmelegebben üdvözli.

Csakhaman megérkezett báró Podma-niczky következő sürgönye mi a pártban nagy lelkesedést keltett :

Nagyságos Szeberényi István pártel-nök úrnak. Fernbach Péternek az apatini kerületben szabadalvú programmal történt

jelöltetést örvendetes tudomásul véve, szíves megemlékezésükről meleg köszönetemet és visszont tudólevelemet küldöm, Podmaniczky párt elnök.

Talpra esetten beszélt még Aman József nagybirtokos, ki kitartásra bizdította a választókat.

Délben Fernbach Péter a küldöttség tagjai tiszteletére a Vadászkiirt szállodában 100 terítékű ebédet adott, a következő éjszora:

Ét sor.

Apatini Halászlé metéltel.

Angol bélszín körítve

Borju tekeres.

Szárnyas sülték (csirke, Pulyka,

Kacsa, Liba),

Vegyes saláta.

Almás rétes

Turok rétes.

Vegyes sajtok.

Badaacsonyi fehér bor.

Az első felkészültöt a jelölt Fernbach Péter mondta, az apostoli királyra, — majd azután nagy éljenzés mellett Széll Kálmán egészségére üritette poharát.

Majd felállt Szoberényi István és nagy lelkesüléssel mellett a következő felkészültöt mondta Fernbach Péter jelöltre:

Tisztelt Uram!

Azt hiszem, mindnyájan családós emberek vagyunk s mert ilyenek nagyon jól tudjuk, hogy a legszebb és legkedvesebb családi ünnepek egyike az eljegyzés. Két ifjú ígér egymásnak örök hűséget s kötelezi ezen ígéretet házasság kötésével is megerősíteni. Az apatini kerület szabadelvű választói ma szintén egy eljegyzési ünnepélyt tartanak. Mindnyájan tagjai vagyunk a szabadelvű párt nevű politikai családnak.

Egy kis különbség van köztünk, mert mi azon értelmezést szabadelvű családól kértünk jelöltet, melynek szülei Széll Kálmán és gróf Apponyi Albert. Az is igaz, hogy mi nem kértünk s ma sem kértünk szándékunk valószínűsítéséhez semmiféle hatósági támogatást. S éppen ez ad nekünk erőt és büszkét tesz, hogy magyar államférfi Széll Kálmán személyében valószínűsíteni volt képes azon álomnak látszó eszményt, hogy önálló polgárok, önállóan gondolkodhatnak és választhatnak. Ezen irányzatnak úgy a multban, valamint a jelenben Bácsmegyében egyik legteljesebb bajnoka volt apatini Fernbach Péter s ez ekből jelölte őt az apatini kerület képviselőnek.

Mint hogy pedig Fernbach Péterben teljes bizalmunk van arra, hogy ő a Széll Kálmán szellemében vezetett szabadelvű pártunk lelkes és hű támogatója lesz, ennélfogva élettem apatini Fernbach Péter urat, mind az apatini kerület szabadelvű jelöltjét. (Nagy éljenzés.)

Szép és a választó polgárokat lelkesítő beszédekert mondottak még Aman József apatini sörgyáros, Bekker Ferencz apatini földműves, utóbbinak beszéde tapsokkal lett honorálva, Gaszmann Mihály prigr. Szt. Iváni földműves. stb. stb. Végül Dr. Donoszlovits Vilmos beszélt magyar és német nyelven, gratulált az apatini kerületnek, hogy nem országos hírvé, nagytudományú embert keresett a jelöltséghez, hanem az általuk jól ismert, a gyakorlati embert ajándékozták meg bizalmukkal, ki nem országos nagypolitikai zálás és hangzatos ígéretekkel lép a küzdőterre, hanem őszinte, egyszerű becsülettel tapaszalataival, szorgalmával fogja úgy az egyesek mint a községek és kerületek érdekeit szolgálni, kinek érdeketlen jelölése és személyes sympathiája reményt nyújt arra, hogy a multban felzaklatott kedélyek személyeskedő maradványai is elfognak tűnni e kerületben. Ha pedig harcra kerülne a dolog, egyedül az ő

népszerűsége nyújt biztosítékot arra nézve, hogy az igazi szabadelvű párt fog e kerületben győzelmes kikerülni.

A viszonyok mai állása szerint alig hihető, hogy Fernbach Péternek ellenjelöltje akadhatna, aki magát a biztos buksáknak kitenné.

Csarnok.

Fővárosi levél.

Kedves Pajtikám!

Hm! hm! mit gondolsz mi újság itt. Hát tele vagyunk Falkaival. Ha megkérdezed az első embert az utcán ki szemközt jön vele: — mi újság? — Falkai tárgyalás.

Az egész város falca, kiknek csak Falkain jár az eszük.

Pajtikám, ha híres akarsz lenni és nem akard, hogy az első fára felkössenek, úgy sikaszszál és híres leszöl.

Lám Falkai, az Isten vigasztalja, ki volt? — Tudtam én, te, ő, . . .? — a személyes névmásokat azt hiszem tudod? — Nos senkisen tudott Falkairól és ma mindenkit megkérdezhetsz, megmondja, az a sikasztó pénzeslevélhordó.

Mielőtt a börtön hűvös levegőjét élvezte, egy kis körutazást nem sajnált.

Ha kimegy a városligetbe, halhatott a nótát:

„Elfogták Falkait, —“

Egyszerre híres lett. Ismeri mindenki, nótát csinálnak róla és mint „speciálistát“ az egész világ őt szeretné nézni, de ő senkit.

Most van a tárgyalás s ha az újságelárúsító elkialtja magát: — Fris-újság, Falkai tárgyalása! — úgy biztos lehetsz, hogy egy negyed óra múlva eladta minden újságát.

Szegény Falkai! — mondogatják néhányan. Hát hiszen igaz, hogy szegény volt, nem volt mit ennie, de hírnév, pajtikám hírnév az van neki!

Vannak emberek, kik hírnévért sokat áldoznak, hátha őt is a hírnév kábitotta el, tudjuk?

Nyomorgott! — nyomorgott ő egész életében s csak most jutott eszébe, hogy hát hiszen jól volna egyszerű egy kevés változás, ugysis olyan egyhangu az élet — és lón változás, de mekkorra!

Kedves pajtikám nagy a gyanum, hogy hírnév után ásitozott. Olvastad felcsődhez címzett levelét? Nos abban a rendőrséget bugrinak nevezi és örül, hogy kijátszotta őket. Levelében kéri feleségétől, hogy hozza magával az újságokat, melyek ő róla írnak. — mert tud meg, hogy őt is hívta Amerikába, sőt tanácsokkal látta el, miképen járja az is ki a rendőrséget. — Hát nem gyönyörködni akart-e benne? Nem a hírnévre vágyott? Tudni akarta, mily hasabokat hoznak személyéről; de bezegg most nem akar semmitsem tudni.

Háziorvosa és előbbi háziorvosa — minden cigány a maga lovát védi, — azt akarják a bírának bebeszélni, hogy nincs esze, hogy egy kissé elcsuzott egy keréke. Nos, mit szólnsz hozzá? — Ha nincs esze, ugy nem örülhetett, hogy a rendőrségen kifogott.

Csodálom, hogy még nem irtak szindarabot róla; de minek is még most, még nem tudjuk a végét, tehát türelem.

Mikor megtartották az első tárgyalást, no azt kellett volna látnod. Én is ott voltam, de hogy mikép mentem be és jöttem ki, nem emlékszem; de most is csodálkozom, hogy fejem egész, oldalbordáim még mind megvannak, de azért esténként mégis utána számolok, hátha eltévesztettem a számokat.

Falkai kissé összetört. Hogyne, hiszen ily nagy utazás ösztöri az embert, pláne, ki csak postakocsizhoz és nem vasut-, meg hajóhoz, tengerhez van szokva.

Minden szem, amely ott volt és sok volt, reája tekintett és isteni csoda, hogy ez a sok szem nem falta fel. Az ő szeme a padlót tekintette, talán mesében képzelte magát és szüllyesztőt keresett, mely majd felnyilik és ő mindenkinek bámulatára el-tűnik és ismét elszökik.

Hiába, súlyesztő ott nem volt s így csoda sem történhetett; gondjuk volt azoknak, hogy azt ne építsék, ne csinálják ugy s így őt szépecskén ismét visszavitték anélkül, hogy sokat kérdeztek volna tőle. Alkalmasint a cellában gondolkodik valami csodán.

Kedves pajtikám, leveletem befejezem, mivel igen rossz a kedvem s alig tudtam ezt is megírni. Ha a tárgyalást befejezték, ugy majd arról is írok; most pedig szervusz kedves pajtikám.

Szerető barátod

a R o s s z k e d v ő.

—na.

Irodalom.

— *Martinuzzi György.* Ez a név egész korszakot jelent a magyar nemzet történetében. Államférfinak aligha jutott tragikusabb jors mint neki, a ki oly bizonyos volt a saját czéljáról. Örökké két párt között kellett játszania hintapolitikával. Lassu és megfontolt kellett arra törekednie, hogy Magyarország és Erdélyt egyesítse, mikor ily nagy összetörés csak egy nagy szenvedély lángjánál lehetséges és midőn végre lehetséges volt, egy orgyilkos tör kioltotta életét, hogy csak messziről gáthassa az Igéret Földjét, mint mózes. Születni fardhatlan bibornok, a ki sohasem mulathatta meg hazájához való szeretetet annyira a mennyire érezte és midőn megmutathatta volna, akkor aludt ki élete. Neve Erdélyország történetét jelentette és Magyarország Első nagy áldozata volt azon nagy tragédiának, mely századokon át letarolta hazánk legjelesebbjeit. Hazafisága Ferdinánd pártjához vonja, sohasem bírja elfeledni Buda megvétele s midőn látja, hogy Erdély nem a magyar királynak birtoka, hanem idegen zsoldosok brédája, hazafisága megint a régi politikára készíti, a német- és török-párt közti ingadozásra. Az ő politikáját is Arany szavai fejezik ki a leghivtebben: „Két ellenség a Duna két parton. Kevés annak az én egy jó kardom. Egyiket a másikat — hiába — A hogy lehet — gondolja magába. Martinuzzi Györgyről és koráról szól a Nagy Képes Világtörténet 131. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marezali Henrik, egyetlen tanár. Egy-egy kötet ára diszes félbörktetésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelent minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— *A Rák Mór* (Budapest. Haas palota) által kiadott és Dr. Imreling Konrád kir. táblai tanácselnök által jingyekkel ellátott oly népszerű törvénykiadásokból immár a 35 ik 1901. évfolyam 1-ső füzeté a szokott diszes nagybetűs és zsebkönyvekben megjelentek. Áruk 4 korona. Számos igen fon-

tos törvények között tartalmazzák az összeférhetlenségi és a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényeket. Ezen két fontos törvény megjelent külön kézi kiadásokban is, és pedig: 1901. XX. t. cz. az összeférhetlenségről az összeférhetlenségi bizottságot és a képviselőház szabályainak módosítására vonatkozó rendelkezésekkel és a képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló t. cikkkel, mely a képviselőjelöltek megengedhető választási kiadásait is szabályozza. Ara 1 K. 60 f. A fentebbi és az előbbi összes választási törvények, az 1874. és 1848. évi alapvető törvényekkel és azok módosításaival 3 kor. 1901. XXIV. t. cz. A közigazgatás egyszerűsítéséről. A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi törvényről, melynek egyes §-it az 1901. évi új törvény oly lényegesen módosítja. Ara 2 K. 40 f. Ráth Mór legújabb közérdekű törvény kiadásai közül még megemlítjük a következőket, melyek elsőrangú szaktekintélyek jegyzeteivel és a végrehajtási rendeletekkel vannak ellátva: A földművelésügyi miniszter körrendelete a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása tárgyában. A mezőgazdasági törvény illető intézkedésével a vadásztörvényvel. 1 K., mely minden földbirtokosra vadászra nézve nélkülözhetetlen. A megrendelések gyűjtéséről, a hazai iparnak állami kedvezményezéséről. 80 f. A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyokról. 70 f. Az erdőmunkásokról, dohánytermelők és dohánykertészet közötti jogviszonyról, a munkálatoknál, az az ut- és vasutépítésnél, gazdasági munkavállalkozóknál alkalmazott napszámokról 1.80 f. A gazdasági munkás és csesegélypénztárról. 1 K. A közérdekű öntöző lédcatornákról. 60 f. E tárgyuknál és jelentőségüknél fogva szociál-politikaiknak nevezett törvények, melyek a népesség legszélesebb köreinek érdekeit érintik, valóban általános figyelemre méltók és éppen azért jó szolgálatot tett a kiadó cég akkor amidőn törvényismeret terjesztésére alkalmas olcsó kiadásokról gondoskodott. Itt említjük meg még a Ráth Mór kiadásában megjelent azon tárgymutatót, mely a kiegyezés óta alkotott összes törvények még érvényben levő szakaszait, kiegészítéseit, a módosításokat és hatályon kívül helyezéseket tünteti fel. Ezt a nagy fáradsággal és tudással összeállított művet dr. Imling Konrad tanácselnök a törvényelőkészítő bizottság tagja készítette. Azontul tartalmaz ezen kötet az 1865—1900 évi törvények chronologikus tartalomjegyzékét, azok betürendes pontos tárgymutatóját, nagybetűs és zsebkiadásban Ara csinos kötésben 5 korona. Ezen kötet nélkül a törvénygyűjtemények valóban már alig használhatók és így minden kiadású törvénygyűjteménynek nélkülözhetetlen függelékét képezi. Birák, ügyvédek figyelmébe ajánljuk meg a következő függelékét a bünvádi berendtartás minden kiadásához A m. kir. igazságügy miniszter rendelete a bünvádi perrendtartás életbejuttatása tárgyában. A kir. bíróságok büntető ügyviteli szabályai. A m. kir. igazságügy miniszter körirata a bünvádi perrendtartás alkalmazásánál szem előtt tartandó iránytadó elvek tárgyában. 1 k. 20 f. Ez alkalommal még megemlítjük, kivált mint érdekes utazási és fürdői olvasmányt, a fentebbi kiadónál most megjelent világhírű mű 2 ik kiadását, Tolstoi Leo: Háború és béke. Történelmi korrajz, 3 vaskos kötet. Ara 15 korona. Ez a nagy philantrop leghatalmasabb műve, melynek tárgya a Napoleoni orosz invázió.

— A „Vasárnapi Ujság“ szeptember 1. iki száma 27 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Bártva.“ Gyöngyörs Lászlótól (képekkel Hary Gyula rajza és fényképek után). — „A Czenketón.“ Költemény Veresényi Györgytől. — Regénytár: „A levelposta.“ Elbeszélés Irla Bret Harle (képekkel). Angolból fordította S. A. — „Rejtelmes történetek

Wallenstein., (Regényes rajz képekkel). — „Csudra Makar.,“ Elbeszélés. Irla Gorkij Maxim Orosz eredeiből fordította Ambrozovits Dezső — „Fényűzés a középkorban.“ — „Máramaros a zöld ország“ (képekkel a máramaros szigeti kiállításáról). Szépfaludi Ö. Ferenczről. — „Mihajlovs Sándor orosz nagyherceg látogatása. Bulgáriában, (képpel). — A kimberley gyémántbányákról.“ Bornemisza Páltól — „Az élet hosszúsága.“ — „Orvosi nyilatkozatok Szilágyi Dezsőről.,“ Dr. Angyán Béla és dr. Portik Ottó egyetemi tanároktól. — „Szilágyi Dezső karlsbadi lakása“ (képpel. — „Meszlény Lajos“ (arcz képpel). — Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyetek, Sakkjáték, képtalány, Egyveleg. stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyed évre négy kor., a „politikai Ujdonságok“-kal és „Világoniká“-val együtt hat korona. Megrendelhető Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, VI. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, logoesőbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Kiadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

A zombori vonatok érkezése és indulása.

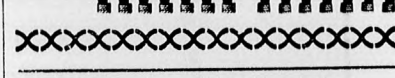
Érvényes 1901. évi május hó 1-től.

Erkezés.	Indulás.
Szabadka felől :	Szabadkára :
6 óra 46 percz reg.	4 óra 44 percz reg.
3 „ 34 „ délután	11 „ 30 „ délelőtt
8 óra 34 percz este	8 „ 35 „ este
Gyorsvonat :	Gyorsvonat :
7 óra 22 percz este	8 óra 22 percz reg.
Gombos felől :	Gombosra .
11 óra 23 percz délel	3 óra 41 percz délu.
8 „ 15 „ este	7 „ 00 „ reggel.
Gyorsvonat :	Gyorsvonat :
8 óra 18 percz regg.	7 óra 26 percz este.
Baja felől :	Bajára .
3 óra 23 percz d. u.	7 óra 05 percz reg
6 „ 25 „ reg.	4 „ 05 „ délután
Ujvidék felől :	Ujvidékre .
6 óra 30 percz reg.	2 óra 55 percz reg.
11 „ 18 „ délelőtt	6 „ 51 „ „
7 „ 00 „ este	3 „ 51 „ délután

Ügyes utazók
alkalmaztatnak, egy keresett czikk eladására. Nagy kereset. Ajánlatok F. U. M. 889 Rudolf Mosse Frankfurt a/M.

Intézetek és egyetek figyelmébe!
Az összes szükségelendő nyomtatványok, könyvecskék és naplók sokkal olcsóbban kaphatók mint bárhol: Oblát Károly könyvnyomdájában Zomborban.

HÁZELADÁS
ZOMBORBAN, szelencse külváros 149. szám alatti ház szabad kézből eladó.
Bővebbet a házban.

150 hectoliter

különféle nagyságu, jó karban levő **hordó**
olesó áron eladó.
STEBLER JÁNOSNAL,
Zomborban.

Hirdetések
felvételnek legolesőbb árak mellett **lapunk**
kiadóhivatalában.

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Hecht B. képes levelező-lap központi áruháza, könyv-, zenemű- és papirkereskedése,

„az új képes levelező-laphoz”
Zomborban,
Trefort-utca, a gőzfürdő átellenében.
Legnagyobb és legszebb választék. — Bámulatos olcsó árak.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Minden nap újdonságok érkeznek a kiállításhoz.

